

Bijlage 4

Voorlezen

(Naar: www.expoo.be/node/1560)

Vorbereiding

Het is beter om het verhaal al door te nemen voor je het voorleest. Daarom staat er steeds aan het begin van de activiteiten een samenvatting van het sprookje. Zo weet je al waarover het gaat en weet je bijvoorbeeld welke karakters goed of slecht zijn. Ook kun je hieruit al afleiden wat de moraal van het sprookje is en welke vragen je vermoedelijk van de kinderen kunt verwachten.

Tijdstip

In principe kun je op ieder moment van de dag voorlezen. Als kinderen zich al lang achter elkaar hebben moeten concentreren, kan eerst een tijdje vrij spelen positief werken. Daarna kunnen ze weer een tijdje stilzitten.

Plaats

Kies een rustige omgeving; dan wordt de aandacht van de kinderen niet te snel afgeleid en kun je ongestoord voorlezen. Eigenlijk is voorlezen een paradoxale activiteit: je zondert je immers af van de wereld, net om die wereld te ontdekken (Pennac, 1993). Dit kan versterkt worden door de leesplek. Een verstopplekje of een sprookjesachtige plek kunnen hieraan bijdragen. Als het even kan, is het ook heerlijk om buiten, op een rustige plek, voor te lezen (in een tuin of onder de bomen).

Tijdens het lezen

Articulatie en stemtechnieken

Het is natuurlijk van belang dat je duidelijk en verstaanbaar voorleest. Door het gebruik van stemmetjes, gebaren en mimiek wordt het verhaal nog levendiger. Verschillende personages in het verhaal kun je koppelen aan verschillende stemmen. Mimiek en gebaren kun je gebruiken om het verhaal te ondersteunen. Je kunt bijvoorbeeld boos kijken als de figuur in

het verhaal boos is, of meeklappen als dit in het verhaal gebeurt. Natuurlijk moet het voorlezen geen toneelstuk worden, dus niet overdrijven met het gebruik van stemmen, mimiek en gebaren.

Tempo

Het tempo versnellen of vertragen is geschikt om gebeurtenissen en gevoelens te versterken. Op een moment waar er veel actie is, kun je sneller lezen en je kunt trager lezen op een spannend moment. Over het algemeen is het goed om een rustig leestempo aan te houden zodat de kinderen de tijd krijgen om rustig te luisteren en om zich een beeld te vormen van wat er zich afspeelt in het verhaal (Verlaeckaert, 1983).

Toon

Een tekst die je monotoon voorleest is saai. Aan de andere kant is een tekst met te veel klemtonen druk en verwarrend. De gouden regel is: leg één klemtoon in één zin.

Volume

Zachter en luider voorlezen kan de aandacht tijdens het voorlezen bevorderen. Fluisteren om de spanning in een verhaal te versterken of luid spreken als er een autoritair persoon spreekt, maakt het voorlezen aantrekkelijker.

Interactie

Het doel van interactief voorlezen is om kinderen actief te laten luisteren en mee te laten denken. Het gaat om het betrekken van de kinderen bij het verhaal. Studies suggereren dat hoge niveaus van interactie tijdens het voorlezen de ontwikkeling van kinderen het beste bevorderen (Hardman & Jones, 1999). Kinderen moeten de gelegenheid krijgen om te reageren en te vertellen. Maar beperk dit en laat ze na het voorlezen hun verhalen vertellen. Door het verhaal te lang te onderbreken, kan de aandacht van de groep verslappen.

Door te verwijzen naar aansluitende gebeurtenissen en naar de kinderlijke leefwereld betrek je de kinderen bij het verhaal. Soms komen de onderbrekingen en reacties van de kinderen ongelegen. of ze duren te lang; dan is het goed om de aandacht weer te richten op het verhaal (Welzen & Chorus, 2002). Ook door oogcontact worden de kinderen erbij betrokken. Door de

kinderen regelmatig aan te kijken tijdens het voorlezen, wordt een verhaal persoonlijker (Van Riet e.a., 2005).

Herhaling

Jonge kinderen houden van herhaling. Daarom is het goed om een verhaal meerdere keren voor te lezen op verschillende momenten en dagen. Ook grotere kinderen hebben hun favoriete boek waar ze niet genoeg van kunnen krijgen. Herhaling betekent voor kinderen herkenning, waardoor ze zich op andere delen van het verhaal kunnen focussen. Elke keer leren en zien kinderen iets nieuws. Bovendien geeft het hen vertrouwen en voldoening als ze weten wat er gaat gebeuren. Vergeet niet af en toe iets nieuws aan te bieden omdat de kinderen dan met nieuwe ervaringen en gevoelens geconfronteerd worden. En ook om het voor jezelf leuk te houden.

Na het voorlezen

Afsluiten

De voorlezer of het kind kan het verhaal kort navertellen, maar dit kan ook samen gebeuren. Wat er na het voorlezen komt, is even belangrijk als voor en tijdens het voorlezen. Na het verhaal volgen telkens een aantal vragen om het verhaal na te bespreken.

Reflectie

Jij, als voorlezer, kunt reflecteren over het geheel. Is het voorlezen goed verlopen? Als het niet goed ging, kwam dat dan door het verhaal? Waren de kinderen niet aandachtig? Waren ze te actief? Lag het aan jou? Zo kun je de volgende keer bijsturen.